Redacţiunea Administraţiunea
Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena
Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḍi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 214. **Braşovŭ, Vinerĭ, 27 Septemvre (9 Octomvre).** **1891.**

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ,** la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 26 Septemvre v.

O scire mângăitóre ni-a sositŭ erĭ din comitatulŭ Sătmarului.

In biserica română gr. c. din comuna Vetişŭ, astăḍĭ nu se mai ḍice ca mai 'nainte: „Irgalmaz nekünk", ci „Dómne îndură-te de noi"; nicĭ nu se ḍice ca acum unŭ anŭ: „Ismét és ismét könyörögjünk az Urhoz", ci se ḍice: „Éră şi éră cu pace Domnului sĕ ne rugămŭ". Eră tinerimea română din Vetişŭ, în locŭ de „Heretyutyutyu", învaţă sĕ cânte horĭ frumóse naţionale.

Acésta este scirea îmbucurătóre, ce ni-se comunică în corespondenţa din Sătmarŭ, publicată în numĕrulŭ de erĭ alŭ fóiei nóstre.

Dér bucuria acésta este şi trebue sĕ fiă împreunată cu o adêncă amărîciune, când meditămŭ asupra infernalului actŭ de trădare, ce s'a comisŭ şi s'a potutŭ comite în contra limbei rituale a bisericei române gr. cat. din Vetişŭ.

Şi este cu atâtŭ mai adêncă amărîciunea nóstră, când ne aducemŭ aminte de îngrozitórea realitate, că Vetişulŭ nu este singura comună românéscă din Sătmarŭ, care a căḍutŭ victimă unei asemenea tradărĭ.

Pe la începutulŭ anului trecutŭ avurămŭ durerea de a constata, că în tractulŭ protopopescŭ alŭ Sătmarului se comite liberŭ şi neîmpedecatŭ vandalismulŭ celŭ mai neruşinatŭ cu limba românéscă, fiindŭ huiduită cu desĕvîrşire pănă chiar şi din sântele bisericĭ.

Şi în fruntea acestui vandalismŭ a statŭ pănă la adêncĭ bĕtrâneţe protopopulŭ acelui tractŭ, care nu numai că a împinsŭ în modŭ directŭ spre povîrnişulŭ perirei întregulŭ sĕu protopopiatŭ, dér cu încălcarea cea mai bruscă a tuturorŭ legilorŭ civile şi bisericescĭ, a scosŭ limba românéscă chiar şi din biserica-i propriă, la alŭ căreia altarŭ a servitŭ atâta timpŭ cu necredinţă, şi a înlocuit'o cu limba unguréscă.

Se împlinescŭ aprópe doi anĭ, de când s'au adusŭ la cunoscinţa publică aceste triste şi condamnabile aberaţiunĭ din comitatulŭ Sătmarului şi amŭ aşteptatŭ cu duioşiă, sĕ auḍimŭ în urma acésta scirĭ privitóre la o urgentă îndreptare a acestei direcţiunĭ periculóse.

O asemenea scire îmbucurătóre, pe care trebue sĕ o considerămŭ ca unŭ bunŭ augurŭ pentru viitorŭ, este scirea, ce ne sosesce acuma din comuna Vetişŭ.

Venerabilulŭ Ordinariatŭ episcopescŭ gr. cat. dela Oradea-mare, sub a căruia jurisdicţiune bisericéscă stau amintiţii credincioşĭ dela Sătmarŭ, va înţelege de sigurŭ, că direcţiunea, ce începuseră s'o ia Sătmărenii amintiţĭ, duce la ruina sigură a bisericei unite românescĭ şi de aceea avemŭ firma speranţă, că se va grăbi a repara greşelile trecutului, continuândŭ a întări şi mai departe aceste trontiere dela nord ale Românismului cu sentinele treze şi neadormite.

CRONICA POLITICĂ.

— 26 Sept. (8 Oct.)

— Tóte foile din Pesta se ocupă cu *vorbirea contelui* Szapary în contra vorbirei contelui *Apponyi* de la Iaszbereny. Contele Szapary încheiă cu următórele: Eu cunoscŭ numai o singură politică adevĕrată naţională: décă ne străduimŭ, că acéstă ţéră sĕ se consolideze politicesce şi materialicesce, décă noi rĕspândimŭ cultura şi prin acésta dovedimŭ prin faptă, unitatea, puterea, şi capacitatea de desvoltare a acestei ţĕrĭ, numai printr'unŭ progresŭ în acésta direcţiune, e în stare ţéra sĕ-şĭ validiteze auctoritatea şi influinţa sa şi numai acésta ne póte asigura posiţiunea nóstră faţă de orĭ ce eventualităţĭ. De aceea cea mai bună, şi aşĭ putea ḍice, unica politică, adevĕrată naţională, este a promova consolidarea şi desvoltarea ţĕrii. Acesta este scopulŭ guvernului şi pentru aceea mĕ rogŭ şi pe viitorŭ de sprijinulŭ partidei.

— Ḑiarulŭ din Belgrad „Dnevni List", organulŭ radicalilorŭ inedpendenţĭ ḍice din incidentulŭ conflictului sinodului cu guvernulŭ şi din incidentulŭ **dimisionărei ministrului de culte Nicolicĭ**, că biserica sêrbéscă numai după nume e autocefală, fiindcă e predominată de diferite *comitete rusescĭ.* Sêrbia iubesce Rusia, ca pe o *naţiune suroră.* Rusia nu va perde simpatia întregului poporŭ sêrbescŭ, şi décă nu s'ar amestecа în afacerile interne ale bisericei sêrbescĭ.

— Ḑiarului „Standard" i-se anunţă din Constantinopole: „Pórta otomană a opritŭ *circularea* nouelorŭ *monede* **bulgare** de argintŭ, fiindcă pe ele se află efigia principelui Ferdinand. Pasulŭ acesta a fostŭ făcutŭ de marele vizirŭ, fără ca sĕ céră sfatŭ dela ceilalţĭ miniştri. Se ḍice, că acésta sĕ atribue influenţelorŭ rusescĭ."

— Din incidentul înaugurărei *monumentului* lui Garibaldi la Nizza, spera ḍiarulŭ parisianŭ „Temps", că va produce unŭ efectŭ escelentŭ asupra relaţiunilorŭ între Francia şi Italia. Vorbirea lui Rouvier fără îndoiélă va corege impresiunea, ce au provocat'o escesele din Panteon. Ḑiarulŭ „Naţional" din contră ḍice, că festivitatea dela Nizza faţă de demonstraţiunile, antifrancese din Italia, nu a fostŭ oportună.

— Din Constantinopole i-se împărtăşesce ḍiarului „Kreuzzeitung" o nouă descriere a **cestiunei Sigri.** Se ḍice adecă, că aicĭ n'a fostŭ vorba de o demonstraţiune englesă, ci de o *demonstraţiune ruso-francesă* îndreptată în contra Angliei. Escadra englesă a făcutŭ şi mai înainte astfelŭ de manevre şi pe la alte insule. In urma protestului ambasadorului rusescŭ, Pórta otonomă oprì aceste manevre, încă cu trei sĕptĕmânĭ înainte de întêmplarea dela Sigri. Admiralulŭ englesŭ continuà cu tóte acestea manevrele. Acésta aduse cu sine, că ambasadorulŭ rusescŭ şi celŭ francesŭ sĕ lucre într'acolo, ca afacerea acésta sĕ ajungă în publicitate într'o formă, câtŭ se póte mai sensaţională. Scopulŭ acesta s'a ajunsŭ, şi prin urmare Pórta otomană a căpătatŭ prilegiulŭ, ca sĕ pună pe Anglia într'o lumină rea înaintea Europei. Sub fostulŭ vizirŭ póte acésta nu s'ar fi întêmplatŭ, dér prin acésta s'a datŭ acum o escelentă ocasiune pentru probarea *noilorŭ* bărbaţĭ de statŭ turcescĭ.

— Ḑiarulŭ „Times" află din Parisŭ, că regina Christina ar fi declaratŭ, că **Spania** nu-şĭ va părăsi *neutralitatea* pe câtŭ timpŭ demnitatea ei nu va fi în jocŭ. Dorinţa naţiunei întregĭ este o neutralitate puternică şi plină de demnitate. Spania n'are unŭ interesŭ deosebitŭ de a se uni cu alte puterĭ, şi nu esistă nicĭ unŭ motivŭ, ca Spania sĕ aducă jertfe în banĭ, *pentru ca sĕ intre în alianţa triplă.*

Memoriulŭ studenţilorŭ românĭ şi străinătatea.

Anvers, 21 Sept. 1891.

Domnule Redactorŭ! Memoriulŭ studenţilorŭ românĭ continuă

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Despre Niccolo Machiavelli.

Tractatulŭ despre „Principe".

Că Machiavelli era firmŭ decisŭ a se întórce érăşĭ la afacerile de statŭ cu orĭ-ce preţŭ, ni-o spunŭ scrisorile lui de pe timpulŭ acela, adresate amicului sĕu celui mai intimŭ şi probatŭ, Francesco Vettori aceluiaşĭ diplomatŭ, cu care împreună înplinise o misiune la curtea împĕratului Maximilianŭ şi care pe atuncĭ era ambasadorŭ alŭ republicei florentine în Roma şi avea în generalŭ posiţiunea cea mai potrivită pe lângă Medicei, pentru ca sĕ fiă puntea cea mai bună, care sĕ servéscă, ca Machiavelli sĕ recâştige graţia lorŭ. Atâtŭ de mare era setea lui Machiavelli pentru o activitate viuă în statŭ, încâtŭ în memorabila lui scrisóre dela 10 Decemvre 1513 elŭ esclamà: *D-nii Medici trebue sĕ-lŭ priméscă în serviciu, chiar şi décă la începutŭ ar trebuì sĕ care pietri la ordinul lor.*

Vettori pare, că nicĭ nu a pregetatŭ a se întrepune pentru nefericitulŭ sĕu amicŭ. Elŭ dorea chiar sé atragă pe Machiavelli la Roma şi-lŭ învità a lua locuinţa de-ocamdată la elŭ, până ce se va afla ceva potrivitŭ pentru elŭ. Intru'una din scrisorile sale promite lui Machiavelli şi o Romană frumósă şi tinĕră, care locuesce în apropierea lui şi cu care îşĭ vorŭ puté petrece timpulŭ în modŭ plăcutŭ. Din acestŭ pasagiu alŭ scrisórei lui Vettori s'a conchisŭ, că Machiavelli, deşi omŭ însuratŭ şi tată alŭ unei familii numĕróse, totuşĭ, cum se pare, n'a refusatŭ a urma şi elŭ moravurilorŭ de descompunere, de pe timpurile acelea, care cu deosebire în cercurile mai înalte ale societăţii, luau proporţiunĭ totŭ mai marĭ de corupere.

Pe când Machiavelli medita mereu cum sĕ-şĭ deschidă elŭ în Florenţa séu în Roma o nouă activitate politică, póte chiar pe lângă persóna Papei, în acelaşĭ timpŭ, Papa Leo X se arăta a fi departe de ideia de a desconsidera séu refusa importanţa unui astfelŭ de consiliarŭ, ca Machiavelli. Insĕ renumele politicŭ compromisŭ alŭ lui Machiavelli era de-ocamdată pea próspetŭ, decâtŭ ca Leo X sĕ fi pututŭ permite aşa curêndŭ o apropiere de persóna lui. Elŭ înse dorea totuşĭ, se afle părerile lui Machiavelli asupra celei mai nouĕ situaţiunĭ politice şi însărcinà pe Vettori, sĕ îmtrebe pe fostulŭ secretarŭ florentinŭ despre situaţiunea politică, fără sĕ-lŭ lase însé sĕ înţelégă, că acésta întrebare ar veni din partea Papei. Machiavelli nu întârḍià a da în scrisorile lui cele mai însemnate desluşirĭ. Era momentulŭ, când se tracta despre încheierea unui armistiţiu între Francia şi Spania şi Machiavelli puse în lumină în mai multe scrisorĭ urmările, ce le-arŭ puté avé unŭ astfelŭ de evenimentŭ pentru sórtea Italiei. Machiavelli susţinea ideia, că nicĭ-odată nu s'a oferitŭ o ocasiune mai frumósă pentru de a da Italiei pace, cu deosebire stăruia elŭ prin Vettori, ca Papa sĕ se pună în fruntea tuturorŭ statelorŭ italiene şi prin preponderanţa statului bisericescŭ şi prin însemnătatea numelui şi alŭ caracterului sĕu sacru sĕ constrîngă pe tóte statele creştine, ca sĕ depună armele. Presidentura Papei în Ilalia, cu o activitate, care sĕ concentreze şi sĕ representeze tóte interesele popórĕlorŭ italiene, era decĭ o combinaţiune, care tăia deja în ideile lui Machiavelli, şi precum se póte vedé din scrisórea lui către Vettori, elŭ venì la acéstă ideiă în urma unei apreţiărĭ minuţióse a relaţiunilorŭ Italiei.

Machiavelli rĕmâne înse în singurătatea lui şi numai cu mare greutate afla în desperarea şi isolarea sa, disposiţiune pentru lucrărĭ literare. In comparare cu activitatea viuă politică, lucrarea literară a scriitorului 'i se pare a fi o slabă recompensare. După-ce Machiavelli a scrisŭ pănă acum numai depeşe şi rapórte de ambasadă ajunge acum pentru prima-óră în viéţa sa literatŭ. Aci în parte concepe, în parte îşĭ elaboréză acele opurĭ ale sale, care au datŭ numelui sĕu în politică şi în literatură posiţia aceea decidetóre şi caracteristică, pe care o ocupă. Aci a creatŭ elŭ cartea sa despre *Principe*, pe care elŭ în manuscriptŭ a întitulat'o mai întâiu *de principatibus*, ér bupă aceea *del Principe.* In acelaşĭ timpŭ cu acestŭ tractatŭ despre principe, lucra elŭ şi la cercetările sale asupra lui *Livius*, pe care apoi le-a terminatŭ mai mulţĭ anĭ în urmă sub titlulŭ: *Discorsi sopra la prima deca di Tito Livio.*

In discursurile asupra lu Liviu, elŭ şi-a luatŭ punctulŭ de plecare din prin-

a fi încă obiectulŭ celorŭ mai favorabile apreţiărĭ din partea pressei europene. Şi aicĭ departe, la marginea occidentală a continentului nostru, elŭ a avutŭ unŭ echou totŭ atâtŭ de puternicŭ, ca pretutindinea pe unde a fostŭ rĕspânditŭ.

Am înaintea mea textulŭ francesŭ alŭ unui articolŭ publicatŭ în numĕrulŭ dela 30 Septemvre alŭ celui mai mare ḑiarŭ, ce apare în Belgia, în limba neerlandeză (limba literară flamandă şi olandesă) *„Het Handelsblad van Antwerpen.“* Vĕ trimitŭ în românesce textulŭ articulului dela 30 Septemvre apărutŭ în acestŭ ḑiarŭ, rugându-Vĕ sĕ binevoiţĭ a-i face locŭ în colónele „Gazetei.“ „Ètă'lŭ:

„Românii şi Maghiarii.

„In Bucurescĭ a apărutŭ acum câteva lunĭ unŭ „Memoriu“ puclicatŭ de studenţii universitarĭ românĭ, carĭ se ocupă de situaţiunea Românilorŭ, carĭ locuiescŭ în afară de regatulŭ României şi adecă de a acelora, carĭ locuiescŭ în Transilvania şi Ungaria.

„Acestŭ „Memoriu“ a fostŭ tradusŭ în limbile principale din Europa şi rĕspânditŭ pretutindenea. O adêncă impresiune au făcutŭ faptele asupra cărora elŭ face lumină, şi carĭ nu suntŭ demne de unŭ poporŭ liberŭ, care este ruşinea civilisaţiunei nóstre din secolulŭ alŭ XIX-lea (Maghiarii.)

„Este de prisosŭ sĕ mai spunemŭ, că Monarchia Austro-Ungară este formată de mai multe popóre, carĭ fiă-care vorbesce limba sa propriă. In acelaşŭ timpŭ însĕ într'o parte predomină elementulŭ germanŭ şi în cealaltă elementulŭ unguresců séu maghiarŭ.

„Cu tóte că legile, carĭ guvernéză aceste diferite popóre, respectă mai multŭ séu mai puţinŭ drepturile fiă-căruia din ele, se întêmplă adese-orĭ că o naţiune prin mijlóce maliţióse caută sĕ predomine pe cealaltă, asuprindu-o şi impunêndu-i cu forţa limba sa, nimicindŭ astfelŭ şi drepturile garantate ale popórelorŭ Monarchiei.

„Astfelŭ este casulŭ cu Românii, carĭ locuiescŭ în Transilvania şi într'o parte a Ungariei. Acestŭ poporŭ descendentŭ alŭ Romanilorŭ, vorbindŭ o limbă, care are multă asĕmĕnare cu latina, geme de anĭ sub jugulŭ Maghiarilorŭ, unŭ poporŭ asiaticŭ, descendentŭ alŭ Hunilorŭ şi vorbindŭ o limbă asiatică cu totului totŭ diferită de limbile europene.

„Ei bine! singurulŭ scopŭ alŭ Maghiarilorŭ este de a constrînge pe Românii din Transilvania şi Ungaria de a se folosi de limba maghiară, de a'ĭ face sĕ-şĭ pérdă cu totulŭ caracterulŭ lorŭ naţionalŭ, cu unŭ cuvêntŭ, de a-i maghiarisa.

„Mărturisimŭ, că o astfelŭ de întreprindere este nebună; nu aşa uşorŭ se póte lua limba unui poporŭ. Noi, Flamanḑii suntemŭ unŭ esemplu viu în privinţa acésta. Ce nu s'a făcutŭ de sute de anĭ şi ce nu se mai face chiar şi astăḑĭ pentru a face din noi Francesĭ!? Nu s'a ajunsŭ însĕ la nicĭ unŭ resultatŭ.

„Situaţiunea Românilorŭ din Ungaria are multă asĕmĕnare cu aceea a Flamanḑilorŭ. Suntŭ decĭ fraţĭ, carĭ luptă pentru apĕrarea limbei şi carĭ combatŭ influinţa maghiară.

„Istoria Românilorŭ nu a fostŭ, decâtŭ o luptă pentru esistenţă de mai multe vécurĭ. De când s'au stabilitŭ în văile Carpaţilorŭ şi până în ḑilele nóstre, ei au fostŭ espuşĭ la tóte persecuţiunile, aşa încâtŭ putemŭ ḑice, că este o minune desvoltarea virilă şi puternică a acestui poporŭ.

„Nu este loculŭ aicĭ, de a urma pasŭ de pasŭ istoria Românilorŭ. Va fi de ajunsŭ, décă vomŭ spune, că acestŭ eroicŭ poporŭ a avutŭ de a se lupta în decursulŭ esistenţei sale cu totŭ felulŭ de inimicĭ, că timpŭ de 1200 de anĭ ţéra Românilorŭ a fostŭ încălcată de barbarĭ, şi că mai târḑiu au avutŭ sĕ sufere invasiunile turcescĭ şi rusescĭ.

„Astăḑĭ totulŭ s'a schimbatŭ. Nicĭ Goţii, nicĭ Hunii, nicĭ Slavii, nicĭ Vandalii, nicĭ Lombarḑii, nicĭ Tătarii nu mai vinŭ sĕ distrugă câmpurile lorŭ; dér cu tóte acestea lupta lorŭ încă nu e terminată, séu celŭ puţinŭ pentru o parte a acestui poporŭ.

„Aprópe jumĕtate din descendenţii vechilorŭ Romanĭ suntŭ constituiţĭ într'unŭ statŭ liberŭ şi înfloritorŭ sub sceptrulŭ unui rege, a cărui soţiă a sciutŭ stórce ca poetă admiraţiunea lumei. Dér vai! cealaltă parte a poporului românŭ care nu e despărţită de ceilalţĭ fraţĭ decâtŭ politicesce, nu este aşa fericită ca cea dintâi. Ceilalţĭ Românĭ locuescŭ în statele din împrejurime, adecă în Sêrbia, Bulgaria, Basarabia etc., cea mai mare parte însĕ locuescŭ în Trasilvania şi în Ungaria orientală.

„Mai cu sémă aceştĭ din urmă, Românii din Transilvania şi Ungaria, în numĕrŭ de peste 3 milione, îşĭ vĕdŭ naţionalitatea şi prin urmare şi esistenţa lorŭ ameninţată, şi strigătulŭ de alarmă alŭ tinerimei universitare, viitorulŭ României, a rĕsunatŭ puternicŭ în Europa,

Acestŭ strigătŭ nu va rĕmâné fără echoŭ nicĭ în inimele Flamanḑilorŭ, căcĭ ei încă luptă pentru naţionalitatea lorŭ şi decĭ vorŭ avé de sigurŭ cuvinte de încuragiare şi însufleţire pentru Românĭ.

„Cu curagiu dér la luptă, Românilorŭ, victoria va fi a vóstră“.

Şoviniştii Ungurĭ se potŭ felicita de renumele „frumosŭ“, ce şi-l'au făcutŭ în Europa. Articole de felulŭ acesta suntŭ totŭ atâtea godurĭ de înghiţitŭ pentru ei. Şi nodurĭ d'ăstea uşorŭ se póte întêmpla, ca sĕ li-se oprescă vr'unulŭ şi-'n gâtŭ.

Săceleanulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 26 Sept. (8 Oct.)

M. S. Regele Carolŭ, după cum spune „Timpulŭ“ a plecatŭ din Pallanza la Sigmaringen spre a visita pe augusta sa mamă. La 1 Octomvre M. S. Regele va fi în ţéră.

***

Sarea românéscă în Franţa. „l'Indépendance roumaine“ spune că cu ocasia ultimei sale călĕtorii în străinătate, d. Gr. Manu, a reuşitŭ sĕ încépă negocierĭ cu Regia francesă, pentru a deschide acolo unŭ debuşeu sărei din minele românescĭ. D. Manu a şi obţinutŭ o primă comandă de încercare. Probabilŭ că ţéra nóstră va avé unŭ nou debuşeu pentru unŭ milionŭ séu unŭ milionŭ şi jumĕtate chilograme de sare.

***

Esposiţia dela Timişóra s'a înschisŭ în 5 Oct. n. prin fişpanulŭ Molnár, care înainte de ce ar fi începutŭ actulŭ închiderei a ţinutŭ o vorbire însufleţită, în care a apreţiatŭ frumosulŭ ei succesŭ. După aceea însoţitŭ de comitetŭ a mersŭ dela pavilionŭ la pavilionŭ şi a închisŭ uşile.

***

Esposiţiă regnicolară în Budapesta. In anulŭ 1895 din incidentulŭ serbărei de o miiă de anĭ dela venirea Maghiarilorŭ aicĭ, se va arangia în Budapesta o esposiţiă regnicolară. La începutŭ era vorba sĕ se arangieze o esposiţiă universală, dér de ideia acésta au trebuitŭ sĕ abḑică, de-o parte pentru că nu suntŭ banĭ, de altă parte pentru-că nu-i curagiu. Astfelŭ s'a hotărîtŭ, ca în anulŭ 1895, de-odată cu serbarea mileniului, sĕ se arangieze numai o esposiţiă regnicolară, prin care sĕ se arate popórelorŭ lumei, ce suntŭ în stare sĕ facă — *Jidano-maghiarii* din Ungaria.

***

Pravŭ antisepticŭ. Cetimŭ în ḑiarulŭ „Münchner Fremdenblatt“: Nisuinţei neobosite după mijlóce şi îmbunătăţirĭ nouĕ în tratarea ranelorŭ avemŭ sĕ mulţămimŭ unŭ interesantŭ pravŭ antisepticŭ. D-lŭ Dr. med. V. *Roşculeţŭ* a descoperitŭ o composiţiune, care după cum s'a arătatŭ la nenumĕratele esperimente în institutulŭ higienicŭ alŭ universităţii din München sub controla d-lui prof. Dr. Emmerich, este unŭ adevĕratŭ antisepticŭ, şi fiindcă nu e otrăviciosŭ, este unŭ pravŭ fórte escelentŭ pentru tratarea ranelorŭ şi póte înlocui iodoforulŭ celŭ atâtŭ de scumpŭ şi cu mirosŭ urîtŭ. Acestŭ pravŭ a fostŭ numitŭ de D-lŭ Dr. med. V. Roşculeţŭ, „Anilinat“ şi se póte afla în München în fabrica chemică şi de bandage a d-lui A. Aubry.

***

Societatea sêrbéscă de lectură a tinerimei din Budapesta a moştenitŭ 12.000 fl. dela unŭ conaţionalŭ, Ioanŭ Rusicĭ, mortŭ în America.

***

Despre Postovarŭ (Schuller.) Numĕrulŭ visitatorilorŭ de pe Postovarŭ înscrişĭ în registrulŭ pentru străinĭ, până la 6 Octomvre, a fostŭ de 1292.

***

Nunta de argintŭ a Ţarului, după cum anunţă „Pol. Coresp.“, se va ţiné în tótă linişteа şi în cercŭ intimŭ familiarŭ la *Livadia*, în Crimeea, unde Ţarulŭ îşĭ va lua rĕmasŭ bunŭ dela marele duce George, care din causa sănĕtăţii sale sdruncinate va petrece tótă iérna în Algeria.

***

Miseria în Rusia. Ḑiarele din Petersburg aducŭ scirea, că la porunca Ţarului în sesonulŭ acesta nu se vorŭ face *balurĭ la curte.* Sumele, ce s'arŭ fi cheltuitŭ cu aceste balurĭ, suntŭ destinate pentru ajutarea locuitorilorŭ miserĭ din ţinuturile, unde nu s'au făcutŭ de locŭ bucate.

Cehii la esposiţia din Agram.

„N. Fr. Presse“ primesce următórele amĕnunte cu privire la visita, ce au făcut'o Cehii la esposiţia din Agram:

„In 4 Octomvre sosì la Agram o deputaţiune cehică sub conducecea deputatului din parlamentulŭ austriacŭ, Lang. Cu tóte că era desŭ de diminéţă şi timpulŭ urâtŭ, totuşĭ pe strade se afla o mulţime colosală de ómenĭ. La gară se aflau membrii consiliului comunalŭ din partida oposiţională, pe când cei din partida guvernamentală s'au ţinutŭ departe de festivităţile de primire. Afară de acésta se aflau la gară tóte reuniunile de cântărĭ cu stindardele lorŭ, apoi reuniunea „Sokol“ şi o mare mulţime de ómenĭ. Cătră 8 óre sosiră óspeţii. După ce se potoliră strigătele entusiaste şi prelungite de: *„Zivili Cesi!“* şi „Na zdar!“, ţinù primarulŭ *Amrus*, următórea alocuţiune:

„Cu inimă plină de bucuriă primescŭ cetăţenii din Agram pe *fraţii* lorŭ *slavĭ* din nordŭ, carĭ vinŭ sĕ visiteze esposiţiunea nóstră. La pasulŭ primŭ, celŭ faceţi pe pămentulŭ sacru alŭ capitalei croate, vĕ salutămŭ pentru succesele strălucite, ce le-aţĭ dobânditŭ cu esposiţia jubilară din Praga. Fiţĭ bineveniţi, representanţĭ ai naţiunei cehe, care în privinţa culturală nu stă îndĕrĕtulŭ nicĭ

---

cipiele şi formele politice şi aci se aflà elŭ pe înălţimea curată a vederilorŭ sale politice şi scientifice şi a consciinţei sale personale, ér tractatulŭ sĕu despre principe l'a scrisŭ singurŭ numai cu scopulŭ ca se facă persóna sa érăşĭ trebuincіósă şi ca sĕ se recomande într'unŭ modŭ nicĭ-decumŭ onorificŭ pentru elŭ, ca organŭ şi instrumentŭ alŭ nou etablatei politice tirane a Mediceilorŭ. Cum s'a desvoltatŭ acéstă lucrare a sa în decursulŭ nefericitei sale vilegiaturĭ, ni-o descrie elŭ însuşĭ în amintita lui scrisóre către Vettori din 10 Decemvre 1513, o scrisóre acésta, care cu adeverinţa sa imprtantă şi decidĕtóre a rĕmasŭ multŭ timpŭ necunoscută în biblioteca barberină din Roma, unde s'a aflatŭ şi care apoi a fostŭ publicată după o copiă autentică pentru prima óră de către *Ridolfi* în Milan, în anulŭ 1810.

In acéstă scrisóre, Machiavelli descrie la începutŭ viéţa, ce o ducea la moşióra sa, cu o óreşĭ-care ironiă melancolică. O lună întrégă şĭ-a petrecutŭ elŭ cu vênatulŭ şi prinderea de paserĭ cu mâna propriă, a se scula înainte de rĕsărirea sórelui, a-'şĭ unge nuielele cu clei şi apoi a se reîntórce cu chisiţele pe spate érăşĭ acasă. Séu elŭ pune sĕ taie lemne într'o pădurice şi-şĭ petrecea timpulŭ cu tăietorii de lemne, cari se céртă necurmatŭ şi când vré sĕ-şĭ vânḑă lemnele, e înşelatŭ şi precupeţitŭ de către vecinii sĕi, ceea ce-i causéză apoi mulţime de încurcăturĭ şi neplăcerĭ, şi că elŭ pórtă în tótă una vreme costumulŭ ţĕrănescŭ.

„Când părăsescŭ pădurícea“, continuă elŭ, către Vettori — „mĕ ducŭ la isvorŭ şi de aci la o colibă de paserĭ, care e proprietatea mea, cu o carte la braţŭ, cu Dante séu Petrarca, séu cu altŭ poetŭ mai inferiorŭ acelora, cu Tibulŭ, Ovidŭ séu unulŭ asemenea acestora. Acolo cetescŭ despre passiunile lorŭ amoróse, despre liesónele lorŭ, îmĭ aducŭ aminte de ale mele şi mĕ delectezŭ câteva momente în astfelŭ de cugetărĭ. După aceea mĕ ducŭ la cârciuma din drumŭ, vorbescŭ cu trecĕtorii, aflu lucrurĭ varii şi observŭ multiplele aplecărĭ şi diferiţii gărgăunĭ ai ómenilorŭ. Intr'aceea sosesce óra prânḑului, în care gustŭ cu familia mea astfelŭ de mâncărĭ, precum mi-le ofere modesta mea moşióră şi mica mea ereditate.“

„După mésă mĕ ducŭ érăşĭ la cârciumă; acolo de regulă întâlnescŭ pe cârciumarulŭ, pe unŭ măcelarŭ, pe unŭ morarŭ şi pe doi cărămidarĭ. Cu aceştia jocŭ apoi tótă ḑiua Cricca séu Trictrac. în decursulŭ cărora se ivescŭ o miiă de neînţelegerĭ, şi o miiă de înjurăturĭ, adesea pentru unŭ Quattrino de banĭ, ne audŭ sbierând până la St. Casciano. Astfelŭ adâncitŭ în acéstă viéţă ordinară, îmĭ stêmpĕrŭ văpaia capului meu şi lasŭ cursŭ liberŭ calamităţilorŭ sorţii mele, supunêndu-mĕ, ca ea sĕ mĕ calce aşa în picióre, pentru ca sĕ vĕdŭ, décă în fine nu-i va fi ruşine. Séra apoi plecŭ acasă şi mĕ ducŭ în odaia mea de scrisŭ, pe alŭ cărei pragŭ îmĭ aruncŭ hainele mele ţĕrănescĭ murdare şi pline de tină, pentru ca sĕ mĕ înbracŭ în vestminte regescĭ, precum se cuvine la curte; astfelŭ îmbrăcatŭ cercetezŭ curţile bărbaţilorŭ din anticitate şi primitŭ prietinesce din partea lorŭ, mĕ nutrescŭ cu astfelŭ de bucate, care suntŭ numai ale mele şi pentru care am fostŭ născutŭ; acolo nu mĕ înroşescŭ a vorbi cu ei şi a cerceta motivele faptelorŭ lorŭ, şi umanitatea lorŭ aduce cu sine, că ei îmĭ rĕspundŭ. Patru óre, pe care le petrecŭ aşa, nu simţescŭ nicĭ cea mai mică neplăcere, uitŭ de tóte nĕcasurile şi nu mĕ temŭ nicĭ de miseriă, nicĭ de mórte, mĕ transpunŭ cu totulŭ în mijloculŭ acestorŭ ómenĭ marĭ. Şi precum ḑice Dante: „că nimenea nu-şĭ câştigă înţelepciune, décă nu păstréză cea ce a aflatŭ“, aşa mi-am notatŭ ce am profitatŭ prin conversarea cu ei şi am elaboratŭ unŭ opşorŭ *de principatibus*, în care mĕ aprofundezŭ câtŭ numai se póte în obiectulŭ acesta. Eu cercetezŭ în elŭ ce e o *domniă principală* (principato), de câte specii póte ea fi, cum suntŭ câştigate, cum suntŭ menţinute şi prin ce se pierdŭ; şi décă vre-odată ţi-a plăcutŭ vre-una din ideile mele curióse, apoi acésta nu-ţĭ va displăcé. Unui principe şi cu deosebire unui principe nou, ar trebui sĕ-i fiă fórte binevenită; pentru aceea vréu sĕ o şi dedicŭ Magnificenţei Sale Iulianŭ. Pilippo Casavechia l'a vĕḑutŭ; elŭ póte sĕ te informeze despre lucrulŭ însuşĭ, cum şi despre acelŭ obiectŭ. Intr'acea eu îlŭ mai totŭ completezŭ şi rotunḑescŭ“.

(Va urma.)

unei națiunĭ din Europa și care ne servesce nouĕ de modelŭ. *„Zivili Cesi!“*

Strigăte furtunóse de *Zivili* și *Na zdar.* Deputatulŭ *Lang* rĕspunse:

Prea stimate d-le primarŭ! Primițĭ mai întâiu sincera mulțumită din partea mea și a soțilorŭ mei pentru acésta strălucită, amabilă și neașteptată primire. Cu sosirea nóstră aicĭ, voimŭ sĕ ne achitămŭ o parte din datoria nóstră față de națiunea suroră croată, pentru simpatiile dovedite față de noi Cehii, și cu deosebire pentru visita vóstră în scumpa nóstră Pragă slavică, mândria întregei nóstre națiunĭ. Regretămŭ adêncŭ, că din causa actualei nóstre esposițiunĭ, din causa ḑilelorŭ festive, acum espirate, din causa timpului înaintatŭ, n'am pututŭ apărè în numĕrŭ atâtŭ de mare, după cum ne-a fostŭ intențiunea, pentru-că reuniunea cehică „Sokol“ proiectéză pentru anulŭ 1893 o escursiune în massă in acéstă capitală, pentru ca se rĕsplătéscă jertfa și iubirea Croațilorŭ. Totușĭ amŭ apărutŭ aicĭ, sĕ vĕ salutămŭ față în față, sĕ vĕ strîngemŭ drépta frățesce, să ne alipimŭ la inimele vóstre vitejescĭ pentru scopulŭ cimentărei amiciției nóstre, pentru consolidarea *ideei slave*, care ni e sfântă tuturorŭ. Trăéscă frații Croațĭ! Trăéscă *reciprocitatea slavă*! Trăéscă *albulŭ Agram*!

Cuvêntarea acésta a fostŭ primită cu însuflețite aclamărĭ; după aceea esecutară patru reuniunĭ de cântărĭ imnulŭ; *„Liepa naşa domovina“* (Frumósa nóstră patriă). Acum alaiulŭ se arangià, óspeții se suiră în echipagiele, ce steteau gata, în frunte se afla primarulŭ și Dr. Lang. Alaiulŭ fù în totŭ loculŭ primitŭ cu strigăte entusiaste de: *„Zivila slovenska uzajamnost!“* (Trăiéscă reciprocitatea slavă) *„Zivili Cesi! Na-zdar!“* Damele de prin ferestre fluturau batistele și aruncau florĭ asupra óspeților.

Ajungêndŭ pe piața Ielacicĭ, unde entusiasmulŭ ajunse la culme, se desfăcù convoiulŭ și óspeții au fostŭ dușĭ în cvartire.

La 11 óre a. m. óspeții visitară esposițiunea în corpore. Președintele esposițiunei, *Vukotinovicĭ*, salutà la portalulŭ esposițiunei pe óspețĭ, accentuà progresulŭ culturalŭ alŭ națiunei cehe înrudite și-șĭ esprimà dorința, ca óspeții sĕ judece, ca cunoscĕtorĭ, esposițiunea croată și sĕ se simtă în Agramŭ ca la ei acasă. *Lang* rĕspunse:

Am venitŭ, ca sĕ vedemŭ opera vóstră și sĕ aducemŭ omagiŭ succeselorŭ vóstre. Anulŭ 1891 va rĕmânè de sigurŭ scrisŭ cu litere de aurŭ atâtŭ în istoria națiunei croate, câtŭ și în cea cehică. Căcĭ aceste două ramurĭ puternice ale sĕmênției slave și-au doveditŭ prin muncă, jertfă și prin putere neînfrântă consciința de sine ca națiunĭ, cărora le aparține viitorulŭ! Acestui viitorŭ fericitŭ, îi strigŭ unŭ *Na zdar*!

Apoi urmà visitarea esposițiunei, care a fostŭ bine cercetată de mulțime. Cehii au fostŭ în totŭ loculŭ primițĭ cu ovațiunĭ însuflețite. Séra arangià reuniunea de cântărĭ „Sloga“ unŭ concertŭ în onórea óspeților Cehĭ. Convorbirea decurse între óspețĭ mai multŭ în limba germană. Caracteristică este gluma primarului Amrus, care ḑise: *„Sĕ cuvêntămŭ panslavicesce* si sĕ *vorbimŭ nemțesce!“*

Din dieta ungurésca.

După o recreațiune de șése sĕptĕmânĭ, dieta ungurésca șĭ-a începutŭ activitatea sa în 30 Octomvre n.

Ședința primă a camerei deputaților a decursŭ fără de nicĭ unŭ actŭ momentuosŭ. Deputații au fostŭ binișorŭ representațĭ. Președintele camerei, Péchy, deschise ședința și după ce rugà pe deputațĭ sĕ fiă cu bunăvoință față de președintele-conducĕtorŭ alŭ desbaterilorŭ și în decursulŭ acestei sesiunĭ, face o declarațiune cu privire la incidentulŭ dela Rosenthal. Dênsulŭ e de părere, că acelŭ atentatŭ nu este de natura politică și nicĭ n'a fostŭ îndreptatŭ asupra vieței Majestății Sale, căcĭ în întrégă Monarchia, ḑise elŭ, nu esistă individŭ, care ar fi capabilŭ sĕ sĕvêrșéscă unŭ atentatŭ la viéța domnitorului, care respectéză constituția tuturorŭ națiunilorŭ sale și pórtă la inimă tóte drepturile legale ale fiă cărui cetățénŭ. Prin urmare acestŭ casŭ nu se póte numì atentatŭ; dér după ce din tóte espunerile lucrurilorŭ reésă, că casulŭ ar fi pututŭ ușorŭ devenì primejdiosŭ: propune, ca camera sĕ-șĭ esprime prin ministrulŭ presidentŭ simțĕmintele sale de bucuriă la tronŭ, că Dumneḑeu a feritŭ pe Majestatea Sa de vr'o primejdiă. Propunerea se primesce.

Ministrulŭ de comerciu *Baross* presentéză apoi spre aprobare și inarticulare proiectulŭ de lege despre *rĕscumpĕrarea linielorŭ ferate ungare ale societății căilorŭ ferate austro-ungare*, în urma căruia s'a făcutŭ și unŭ contractŭ.

Raportorulŭ comisiunei de comunicațiune presentéză raportulŭ ei asupra regulărei unorŭ afacerĭ ale societății pe acții a căilorŭ ferate Györ-Sopron-Ebenfurt, precum și concesiunea pentru construirea căii ferate vicinale Sibiiu-Turnu-roșu.

După acestea ne mai fiindŭ obiecte de pertractatŭ, presidentulŭ ridicà ședința.

Ședința a doua se ținù în 5 Oct. Și acéstă ședință a fostŭ liniștită. Două proiecte de lege și două raporturĭ s'au pusŭ la desbatere. Discusiunĭ s'au iscatŭ numai asupra proiectului de lege privitorŭ la adausulŭ bugetului comunŭ, care după o scurtă discuțiă, s'a primitŭ.

Pressa francesă despre Boulanger.

Sinuciderea generalului Boulanger e comentată de ḑiarele francese în diferite modurĭ:

Ḑiarulŭ „Figaro“, ḑice că perderea unei tovărășe iubite l'a silitŭ sĕ se sinucidă. Apoi încheià cu cuvintele: „Republica oportunistă are norocŭ.“

In séra de I Octomvre ḑiarulŭ „l'Intransigeant“ primi, cam pe la mieḑulŭ nopții, următórea telegramă din partea lui Henri Rochefort:

„Décă esistă unŭ lucru, care ar putea sĕ combată profunda mea durere, este excesulŭ de furiă, în care mĕ aruncă amintirea mărșăviilorŭ, vĕrsate asupra scumpului și demnului nostru amicŭ, de către ființele murdare, carĭ au făcutŭ din Francia prada și victima lor.

„Annibal se sinucise, dér elŭ era celŭ puținŭ învinsŭ de unŭ Scipione; însĕ Boulanger cade sub loviturile unorŭ jidanĭ germanĭ, unorŭ hoțĭ vulgarĭ și ale unorŭ tâlharĭ de codru.

„Acestŭ omŭ, care căḑù la Champigny, cu brațulŭ sfărâmatŭ, pe câtă vreme acusatorii și judecătorii lui de erĭ se ghemuiau în pivnițele lorŭ, acestŭ omŭ, care fù stăpânŭ peste Republică și pe care numai scrupulele sale 'lŭ împedecară de a o apuca atuncĭ când dênsa 'i se oferi singură, va avea legenda sa și va intra în istorie, în contra tuturorŭ murdăriilorŭ și disjuncțiunilorŭ ce întreținuții pressei din mocirlă, vorŭ mai vĕrsa o ultimă dată asupra lui.

Constans trebue sĕ fiă încântatŭ: vastulŭ sĕu cimitirŭ se va îmbogăți cu unŭ nou cadavru. Cu tóte acestea noi 'lŭ sfătuimŭ sĕ nu se prea dea bucuriei sale: acestŭ mortŭ este dintre aceia, carĭ se reîntorcŭ“. *Henri Rochefort.*

„La Gazette de France“: Ce sórtă nenorocită a unui omŭ, care a visatŭ sĕ devie stăpânitorulŭ Franciei și care sfârșesce pe unŭ pămêntŭ strĕinŭ prin o sinucidere de două orĭ scandalósă.

„La Patrie“ ḑice, că viéța sa se termină ca acea a unui erou de romanŭ, ér nu ca acea a unui soldatŭ.

Soldatulŭc, are a bravatŭ mórtea pe atâtea câmpii de resbelŭ, scrie d-nu Edouard în *La Cocarde* a căḑutŭ tristŭ într'unŭ colțŭ alŭ cimitirului pe mormêntulŭ femeei, pe care a iubit'o până într'a 'i sacrifica totulŭ. Durerea nóstră este prea profundă, pentru ca sĕ avemŭ curagiulŭ de a vorbi mai departe. Ierĭ încă, în aceleașĭ colóne, noi proclamarămŭ susŭ și tare, că noi am rĕmasŭ cei din urmă fidelĭ ai proscrisului. Nu ne mai rĕmâne decâtŭ a plânge mórtea aceluia căruia patria va ști sĕ dea dreptate, atuncĭ când urile politice vorŭ fi stinse.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.“*)

Românii Ardelenĭ la Praga.

Praga, 7 Octomvre. Erĭ și astăḑĭ visitarea esposiției și a orașului. *De séră banchetŭ.*

Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Budapesta, 8 Octomvre. In camera deputaților ascernù ministrulŭ de finance preliminarulŭ bugetului pe 1892, care a fostŭ primitŭ cu aplause de întréga cameră. Când ministrulŭ declarà, că cu tóte că s'au cheltuitŭ cu 23 de milióne mai multŭ ca în anulŭ trecutŭ, totușĭ este unŭ prisosŭ de 12,995. Preliminarulŭ aminti despre reforma dărilorŭ directe, despre proiectulŭ de lege asupra organisațiunei asociațiunilorŭ de creditŭ, constatà cu privire la regularea valutei, că antipatia față de acésta a disparutŭ, că toțĭ factorii dătătorĭ de mĕsură acum recunoscŭ cu toții necesitatea aducerei în îndeplinire a operațiunei După aceea rĕspunse ministrulŭ Baross la interpelațiunea referitóre la oprirea vênḑărei ḑiarului „Magyar Hirlap“ în gările căilorŭ ferate de statŭ arătândŭ, că datoria 'i impune, ca dênsulŭ sĕ intervină, fiindcă fóia acésta scrie neîntreruptŭ articolĭ marĭ pentru de a ațîța pe funcționarii dela căile ferate de statŭ. Oprirea vênḑărei acestui ḑiarŭ nu taiă de locŭ în legea de presă. Drépta luà la cunoscință acestŭ rĕspunsŭ cu aplause, pe când oposițiunea inscenà scandalurĭ.

Londra, 8 Octomvre. Fostulŭ conducĕtorŭ alŭ Irlandezilorŭ, *Parnell* a rĕposatŭ în Brigthon, în urma unei rĕcelĭ.

Din incidentulŭ morții ministrului englesŭ Smidt, suntŭ de așteptatŭ importante schimbărĭ în cabinatŭ.

Raportulŭ

Camerei comerciale și industriale din Brașovŭ.

(Urmare.)

Restabilirea de relațiunĭ comerciale amicale cu România ar fi însoțită de urmările cele mai favorabile și mai binecuvêntate pentru industria din sudulŭ Transilvaniei și pentru unele ramurĭ importante de afacerĭ ale tuturorŭ ținuturilorŭ din părțile transilvane. Acésta și forméză dorința unanimă a cercurilorŭ interesate. Periodulŭ de peste patru anĭ n'a făcutŭ nicĭ decum mai suportabilă situațiunea de nesuferitŭ și deși nu se póte nega, că timpulŭ vindecă tóte ranele, totușĭ trebue să constatămŭ, că vindecarea în acestŭ casŭ este împreunată cu unŭ procesŭ de discompunere fórte regretabilŭ în starea industriei nóstre.

O îmbunătățire a situațiunii, deși numai parțială, este de altcum de așteptatŭ dela timpulŭ de expirare alŭ tractatelorŭ comerciale româno-germanŭ, respective romano-englesŭ și rusescŭ, adecă pentru timpulŭ după 10 Iulie 1891, când vorŭ fi supuse tóte statele importătóre tarifei vamale autonome române, și probabilŭ se va întêmpla celŭ puținŭ aceea, că din ambele parțĭ vorŭ înceta luptele vamale. Insĕ din nenorocire tocmai articulele însemnate ale industriei din sudulŭ Transilvaniei se bucură de îngrijirea cea mai mare protecționistă din partea guvernului Regatului vecinŭ. Proiectele publicate de comisiunea tarifală esmisă de camera română suntŭ de așa natură, încâtŭ trebue sĕ sĕ nimicéscă pentru industria nóstră perspectiva unui esportŭ óre-cum mai însemnatŭ tocmai alŭ articolelorŭ celorŭ mai însemnate industriale.

Incâtŭ privesce comerciulŭ cu Bulgaria, se póte constata o mică crescere pentru unele articole singuratice de esportŭ; în generalŭ însĕ elŭ s'a mișcatŭ în cerculŭ anilorŭ premergĕtorĭ imediațĭ.

Esportulŭ de producte alŭ pămêntului a fostŭ mai puținŭ vioiŭ decâtŭ în campania trecută, deși n'a fostŭ tocmai neînsemnatŭ. Esportulŭ de lemne s'a mișcatŭ totŭ în aceleașĭ cercurĭ largĭ ca în anulŭ trecutŭ. De o intensitate deosebită a fostŭ însĕ comerciulŭ de vinŭ de óre-ce de astă-dată cererea neguțătorilorŭ de vinurĭ din Ungaria, Austria și din strĕinătate a fostŭ neobicĭnuitŭ de mare.

Morăria putù érășĭ sĕ mai rĕsufle încâtva în urma unorŭ relațiunĭ mai bune de vênḑare.

Situațiunea afacerilorŭ de spirtŭ arĕtà, după o lungă suferință, érășĭ o mică îndreptare în lunile din urmă ale anului.

Afacerile de detailŭ au fostŭ ceva mai vióie în urma îndreptărei relative a relațiunilorŭ de venitŭ și a capacității de consumŭ împreunate cu ele în ținuturĭ estinse ale districtului Camerei. Cu tóte acestea, cu puține escepțiunĭ situațiunea încă nu o putemŭ numi nicĭ pe departe de mulțămitóre. Regularea esercitărei de industrii ambulante, precum și a colportagiului, va avé fără îndoiélă o influință în acéstă privință, după cum se și plănuesce la locurile mai înalte în considerare deplină a intereselorŭ comercianțilorŭ și industriașilorŭ stabilĭ.

(Va urma).

*) Sosită séra după încheiarea foiei. — *Red.*

DIVERSE.

Puterea obiceiului. Profesorulŭ de botanică: „Ce compunŭ decĭ tóte foile florilorŭ Eleno?“ — Elena tace. — Profesorulŭ: „Ei? Deschide numai esemplarulŭ D-tale de florĭ și smulge dela fiăcare flóre câte o foiă și veḑi, ce vorŭ compune tóte foile la unŭ locŭ!“ — Elena (smulge foiă de foiă și roșindu-se murmurà): *„Elu mĕ iubesce!“*

Cursulu pieței Brașovŭ.

din 8 Octomvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	9 29
Argintŭ românescŭ -	„	9.18	„	9.23
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.24	„	9.29
Lire turcescĭ - -	„	10 50	„	10.55
Imperialĭ - - - -	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ - - - -	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.
Ruble rusescĭ - - -	„	121.—	„	122.—
Mărcĭ germane - -	„	17.—	„	57.50

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 7 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	103.90
Renta de hârtiă 5%	100.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.—
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.75
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	130.40
Renta de hârtiă austriacă	91.40
Renta de argintŭ austriacă	90.90
Renta de aurŭ austriacă	109.—
Losurĭ din 1860	136.75
Acțiunile băncei austro-ungare	1011.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	326.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr	281.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	9.29½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.67½
Londra 10 Livres sterlinge	117 30

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 12032—1891 674,1—1

PUBLICAŢIUNE

referitóre la măsurarea dărei pentru cânĭ pro 1892.

Conspectulŭ de conscriere, statoritŭ pe temeiulŭ şedulelorŭ de insinuare ascernute de către posesorii de cânĭ, care conţine darea de cânĭ pro 1892 şi carea este de a se plăti de către respectivii posesorĭ până în 31 Augustŭ 1892, se află în sensulŭ § 3 alŭ statutului pentru ţinerea cânilorŭ în decursulŭ a 3 ḑile i. e. în 15, 16, 17 Octomvre a. c. înainte de prânḑŭ dela 8—12 óre şi după prânḑŭ dela 3—5 óre la oficiulŭ orăşenescŭ de dare spre examinare generală, stândŭ fiăcărui posesorŭ de cânĭ în dreptŭ, ca în contra dărei statorite sĕ-şĭ ascearnă în decursulŭ amintitului timpŭ eventuala reclamare subscrisului magistratŭ.

Pe temeiulŭ reclamărilorŭ aflate mai târḑiu de justŭ motivate se va dispune rectificarea conspectului conscrierei şi măsurărei dărei.

In fine se observă, cumcă exemplarele statutului pentru ţinerea cânilorŭ se află la oficiulŭ orăşenescŭ de dare şi se potŭ căpăta, solvindu-se pentru bucată 10 cr.

Braşovŭ, în 1 Octomvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Nr. 12942—1891. 675,1—1

PUBLICAŢIUNE.

Se aduce cu acestea la publica cunoscinţă, că oraşulŭ Braşovŭ în Ungaria (Transilvania) vinde pe calea pertractării de ofertŭ şi pe butuc materialulŭ de lemne destinatŭ spre folosinţă pentru anii 1890—92 în revirele orăşenescĭ Şanţulŭ-vechiu—Zizinŭ" respective in revirele orăşenescĭ „Satulŭ-lungŭ, Cernatŭ şi Zizinŭ" în urma planurilorŭ provisorice de administraţiune silvană, aprobate de înaltulŭ ministerŭ maghiarŭ de agricultură, şi anume în următórele masse tacsate pentru cerculŭ Satu-lungŭ de 25823 metri cubicĭ de lemne de fagŭ, pentru cerculŭ Cernatŭ de 4720.8 metri cubicĭ de lemne de fagŭ, pentru cerculŭ Zizinŭ şi anume în I rêndŭ de tăiatŭ de 4350 metri cubicĭ lemne de fagŭ şi 2017 metri cubicĭ lemne de bradŭ in alŭ II-lea rêndŭ de tăiatŭ de 8489 metri cubicĭ lemne de fagŭ şi 9274 metri cubicĭ de lemne de bradŭ, precum şi din revirulŭ orăşenescŭ „Timişulŭ uscatŭ" în massa tacsată de 31037 metri cubicĭ de lemne de bradŭ.

Condiţiunile de ofertŭ se potŭ afla la oficiulŭ silvanalŭ orăşenescŭ în órele ordinare de birou.

Oferenţii au de a preda oferturile provĕdute cu timbru de 50 cr. magistratului orăşenescŭ în Braşovŭ celŭ multŭ până **în 31 Octomvre a. c. 11 óre** înainte de amédĭ şi au de a espune ofertulŭ pentru câte unŭ metru cubicŭ în cifre şi litere, declarândŭ totodată, că le suntŭ bine cunoscute condiţiunile de ofertŭ şi de contractŭ şi că se supunŭ acelora necondiţionatŭ.

Ofertulŭ are sĕ conţină 5% din preţulŭ totalŭ alŭ massei de lemne, pe care are intenţiune fiecare a cumpĕra precum şi numele şi locuinţa scrisă chiară a oferentului.

Deschiderea ofertelorŭ va avé locŭ **în 31 Octomvre a. c.** la 5 óre după amédĭ.

Braşovŭ, 3 Octomvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabetopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucuresci		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu. . .	8.15	3.15
Sighişóra. . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budetelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea - Oşorheiu - R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs. - Oşorh. - Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.